

Naisiuose įteikta 40-oji Zigmo Gėlės premija

Alina Šalavėjienė

Tylios mano dainos…
Jos kaip naktys žvainos
Širdį glamonėja,
Vargdienių žavėja…

Šiuos žodžius 1910 m. į posmą suliejo jaunutis Naisių žemės (Šiaulių r.) poetas Zigmas Gaidamavičius-Gėlė (1894–1912). Kažin, ar kaimo vaikas, kuriam likimas skyrė vos 18 žemiškų metų, spėjo pagalvoti, kad jo poezijos posmai suguls į knygą, jo vaikystės namai taps literatūros muziejumi, o poetams bus skiriama jo vardo premija. Tikėtina, kad atsakymas būtų neigiamas… Bet gyvenime kartais vyksta keisti dalykai, gal net stebuklai: poetinis žodis Naisiuose gyvas, jauno poeto vardas nepamirštas, jo atminimas įamžintas ir kasmet pagerbiamas. Dar daugiau: 1976 m. Česlovo Karbauskio vadovaujamas kolūkis „Už taiką“ įsteigė premiją pirmosios poezijos knygos autoriui. Pirmoji 1977 m. balandžio 8 d. už knygą „Ugnis, kurią reikia pereiti“ buvo apdovanota poetė Vidmantė Jasukaitytė. Kolūkio pirmininkas Č. Karbauskis pasirūpino, kad šis apdovanojimas Naisių žemėje taptų tradicinis. Graži, prasminga idėja prigijo: viena po kitos rikiavosi poezijos debiutantų knygos. Dabar jų jau – 40.

Šių metų gegužės 27 d. į Naisius vėl atplasnojo „Poezijos pavasario“ paukštė, o ją atlydėjo gausus būrys poetų, literatūrologų, knygos mylėtojų ir, žinoma, naisiškių, tarp kurių yra ir menančių pirmųjų laureatų apdovanojimus.

Šventei vadovavo ir dalyvius pristatė Šiaulių rajono savivaldybės Kultūros

skyriaus vedėjo pavaduotoja Laimutė Varkalienė bei Naisių literatūros muziejaus darbo organizatorė Rita Žukauskienė.

Pirmieji poetiniu žodžiu prabilo „Naisių vasaros teatro“ aktoriai: buvo perskaityti visų keturiasdešimties laureatų posmai – po eilėraštį: nuo pirmosios Vidmantės Jasukaitytės iki šiųmetinės Vitalijos Pilipauskaitės-Butkienės. Komisijos vardu kalbėjusi profesorė, humanitarinių mokslų daktarė Džiuljeta Maskuliūnienė pasidžiaugė dar viena naująja laureate, primindama, jog Zigmo Gėlės laureatų poezijos pynėje skambėjo daug moteriškų balsų: „nuo V. Jasukaitytės, per N. Miliauskaitę atėjome iki V. Pilipauskaitės-Butkienės“. Šių metų konkursui knygas buvo pateikusios penkios moterys, išrinktas Lietuvos rašytojų sąjungos išleistas rinkinys „Kvėpuoju“. Prof. Dž. Maskuliūnienė akcentavo jaunosios kūrėjos poezijos moteriškumą, tikrumą, intymias moteriškas atvertis, pastebimus intertekstus.

Šiaulių rajono meras Antanas Bezaras kartu su Kultūros skyriaus vedėjo

pavaduotoja L. Varkaliene poetei V. Pilipauskaitei-Butkienei įteikė padėką, pereinamąjį prizą, piniginę premiją bei apjuosė tautine juosta. Sveikintojų buvo daug: Seimo narė Rima Baškienė, Meškuičių seniūnijos seniūnė Jolanta Baškienė, Šiaulių „Romuvos“ gimnazijos bei Naisių mokyklos mokytojai ir mokiniai. Abiejų mokyklų moksleiviai dovanojo poetei ir renginio dalyviams muzikinį sveikinimą, o romuviškiai su lietuvių kalbos mokytoja Vida Norvaišiene – dar ir instaliaciją, sukurtą pagal laureatės eilėraščius.

Dėkodama už sveikinimus šių metų poezijos knygos debiutantė prisiminė, kaip rankraščiai virto pirmąja knyga, dalijosi pamąstymais apie poezijos sakralumą, tradicijos reikšmę ir tęstinumą, skaitė savo kūrybą.

Jubiliejinėje šventėje literatūros kritikas, ilgametis Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkas Valentinas Sventickas pristatė naująją poezijos antologiją „Naisių vainikas“, į kurį supinti visų keturiasdešimties laureatų posmai: iš pirmųjų rinkinių ir parašyti vėliau. Renginyje buvo pagerbtas antologijos sumanytojas ir mecenatas Česlovas Karbauskis. Jam dėkota už premijos steigimą, literatūros puoselėjimą, dėmesį kultūrai. Naująjį, spaustuvės dažais dar tebekvepiantį, dailiu drobiniu viršeliu su poezijos paukštės įspaudu „Naisių vainiką“ jis dovanojo visiems keturiasdešimtosios šventės dalyviams ir žiūrovams.

Sveikinimus vainikavo poetų balsai: eilėraščius skaitė buvę Zigmo Gėlės premijos laureatai V. Jasukaitytė, Antanas A. Jonynas, R. Vanagas, V. Kirkutis, B. Valiukas, E. Noreika, P. Gintalo tėtis bei šių metų „Poezijos pavasario“ dalyviai P. Barskova (JAV), N. Cibulskis, M. Balakauskas.

Pasak literatūros muziejaus vadovės R. Žukauskienės, teikiant Zigmo Gėlės premiją poetams visada buvo dovanojama duona. Todėl ir šį kartą kvapnūs naminės duonos kepalėliai, apjuosti lininiais rankšluosčiais, buvo įteikti visiems poetams, literatūrologams, knygų leidėjams.

Kai duonelė ir knygos buvo išdalintos, šventė persikėlė į Sereikius. Kaimo kapinaitėse yra palaidotas poetas Z. Gaidamavičius-Gėlė. Jo atminimas pagerbtas tylos minute, kapas papuoštas gėlėmis. Šalia kapinių žaliuoja keturiasdešimties medžių parkas: ąžuolus čia sodino Zigmo Gėlės premijos laureatai vyrai, liepas – moterys. Šiais metais parkas atnaujintas – įėjimą dabar žymės skulptoriaus Stasio Žirgulio sukurti vartai su užrašu „Poetų parkas“.

„Į kiekvieną šventą vietą turi būti įeinama pro vartus,“ – kalbėdama apie simbolinę vartų prasmę bei keturiasdešimtmetį poetų sodintą parką, sakė literatūros tyrinėtoja, Vilniaus universiteto profesorė Viktorija Daujotytė. Dar kartą buvo pasidžiaugta atliktais darbais, padėkota jų iniciatoriui Č. Karbauskiui ir, atrišus vartus puošiantį vainiką, žengta į parką. Lydima viso būrio susirinkusiųjų ir žaliais vainiklapiais pasidabinusių nuo 1977 m. ošiančių medžių, V. Pilipauskaitė-Butkienė pasiekė tą vietą, kur savo šaknis įleido jos liepa. Mintimis medžiui poetė perdavė savo tikėjimo, energijos, sušildė jį moterišku buvimu…

Saulėtą ir šiltą pavasario vakarą šventės dalyviai gėrėjosi parku. Savo medžius

dar kartą apkabino, pasidžiaugė jų didingumu V. Jasukaitytė, Antanas A. Jonynas, R. Vanagas, V. Kirkutis, B. Valiukas, E. Noreika. Ir atsisveikino iki kitų metų, iki keturiasdešimt pirmojo ąžuolo arba liepos…

Alina Šalavėjienė
Vytauto Šalavėjaus nuotraukos

www.pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje ir žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti **informacijos šaltinį ir autorius.**